

HALDUSTERRITORIAALSE KORRALDUSE REFORMI SEADUS

§ 1. Seaduse reguleerimisala ja eesmärk

(1) Käesoleva seadusega muudetakse Eesti Vabariigi haldusterritoriaalset korraldust läbi valdade ja linnade liitmise Vabariigi Valitsuse algatusel vastavalt käesolevale seadusele ja selle alusel vastu võetud õigusaktidele. Seadus sätestab uue kohaliku omavalitsuse üksuse moodustamise aja, nime ja staatuse ning sümboolika kasutamise, liitunud kohaliku omavalitsuse üksuse õigusaktide kehtivuse, kohaliku omavalitsuse üksuse töötajate ja teenistujatega seotud küsimuste lahendamise ning haldusterritoriaalse korralduse muutmisega seonduvate organisatsiooniliste, eelarveliste ja teiste varaliste kohustuste ning õigustega seotud küsimuste lahendamise põhimõtted.

(2) Eelnõu eesmärk on tagada kohaliku omavalitsuse üksuste majanduslik toimetulek ja avalike teenuste ühtlane tase kogu Eesti territooriumil läbi omavalitsuste tugevdamise ja kohaliku demokraatia arendamise, luues sellega eeldused piirkonna tasakaalustatud arenguks.

§ 2. Haldusterritoriaalse korralduse muutmine

(1) Haldusterritoriaalse korralduse muutmine käesoleva seaduse tähenduses on uue haldusüksuse moodustamine kahe või enama senise haldusüksuse baasil või ühe haldusüksuse suurenemine kahe või enama haldusüksuse liitumise tulemusena (edaspidi *valdade ja linnade liitmine*).

(2) Valdade ja linnade liitmise algatab Vabariigi Valitsus.

(3) Valdade ja linnade liitmise algatamisel arvestab Vabariigi Valitsus järgmiste kriteeriumitega:

- 1) mõju kohaliku omavalitsuse üksuste pakutavate avalike teenuste kättesaadavuse, kvaliteedi ja rahastamise paranemisele;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksuste poolt pakutavate avalikke teenuseid puudutavate õiguste tagamine kohaliku omavalitsuse üksuse elanikele;
- 3) mõju kohaliku omavalitsuse üksuse elanike osalemisele neid puudutavate otsuste langetamisel ning kohaliku elu korraldamisel.

(4) Valdade ja linnade liitmine toimub nende kehtivates piirides seniste kohaliku omavalitsuse üksuste maakondlikku kuuluvust muutmata.

(5) Vabariigi Valitsus lähtub valdade ja linnade liitmisel Eesti territooriumi maakondlikust haldusjaotusest ja elanike arvust. Liitumise tulemusena moodustuva kohaliku omavalitsuse üksuse elanike arv ei või olla väiksem kui 25 000 elanikku, välja arvatud maakonnas, mille elanike koguarv on rahvastikuregistri järgi seisuga 1. jaanuar 2009.a väiksem kui 25 000, ning kus liitmise tulemusena moodustatakse üks kohaliku omavalitsuse üksus. Iseseisva haldusüksusena säilitatakse kehtivates piirides linnad, mille territooriumil elab

rahvastikuregistri järgi seisuga 1. jaanuar 2009.a vähemalt 40 000 elanikku. Liitunud valla, mida ei säilitata iseseisva haldusüksusena, maa-alal moodustatakse osavald.

(6) Haldusterritoriaalse korralduse muutmine valdade ja linnade liitmise kaudu kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määrusega, milles sätestatakse liitumise tulemusena moodustatavate kohaliku omavalitsuse üksuste:

- 1) nimi ja staatus (avalik-õigusliku juriidilise isiku nimi valla või linna staatuses). Kohaliku omavalitsuse üksusele määratakse nimi kohanimeseaduses sätestatud tingimustel ja korras;
- 2) asukoht, valla omavalitsusorganite ja ametiasutuste asukoht ning juriidiline aadress;
- 3) volikogu koosseisu liikmete arv vastavalt kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse § 7 lõikes 2 sätestatud volikogu liikmete miinimumarvule;
- 4) piirid kooskõlas Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse §-ga 4;
- 5) haldusterritooriumile jääva asustusüksuse liik, nimi ja lahkmeejooned vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse §-le 6.

(7) Vabariigi Valitsuse määrus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks jõustub Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval, kuid mitte hiljem kui 90 päeva enne 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu korraliste valimiste päeva. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised ja selleks vajalikud valimistoimingud viiakse läbi vastavalt määrusega kehtestatavale haldusterritoriaalsele korraldusele kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse §-s 11 sätestatud nõuete kohaselt.

(8) Vabariigi Valitsus võib administratiivsete takistuste ilmnemisel kehtestada § 2 lõikes 6 toodud Vabariigi Valitsuse haldusterritoriaalse korralduse muutmise määruse hiljemalt 90 päeva enne 2011. a korraliste valimiste vahelisel perioodil toimuva kohaliku omavalitsuse volikogu valimise päeva, lähtudes valimistoimingute läbiviimisel kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse §-s 57¹ sätestatud korrast ning arvestades nimetatud seaduse § 4 lõigetes 2-4 sätestatud tingimustega. Käesolevas lõikes sätestatud korraliste valimiste vahelisel perioodil toimuva kohaliku omavalitsuse volikogu valimised toimuvad 6. märtsil 2011.a.

(9) Käesolevas seaduses sätestatud haldusterritoriaalse korralduse ning sellest tulenev haldusüksuste nimistu muudatus valdade ja linnade osas jõustub vastavalt kehtestatavale haldusterritoriaalsele korraldusele toimunud 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval või lõikes 8 sätestatud juhul 2011. a korraliste valimiste vahelisel perioodil toimuva kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

(10) Haldusüksuse piiride ja nime muutmiselega kaasnevad kulud kaetakse riigieelarvest kooskõlas riigieelarve seaduse § 30 lõike 3 alusel kehtestatud korraga selleks ettenähtud vahenditest Vabariigi Valitsuse määratud ulatuses ja korras.

§ 3. Avalike teenuste kättesaadavuse tagamine

(1) Liitmise tulemusel moodustunud kohaliku omavalitsuse üksus peab tagama valla või linna elanikele avalike teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi vähemalt samal tasemel, mis oli enne kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemist.

(2) Avalike teenuste osutamist korraldatakse kõikides asustusüksustes, kus enne kohaliku omavalitsuse üksuste liitmist paiknesid valla- või linnavalitsused.

§ 4. Haldusterritoriaalse korralduse muutmise määruse eelnõu menetlemine

(1) Käesoleva seaduse § 2 lõikes 6 nimetatud määruse eelnõu valmistab ette Siseministerium ning esitab selle arvamuse andmiseks asjaomasele valla või linna volikogule. Eelnõule lisatakse:

- 1) seletuskiri, milles peab olema märgitud haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjendus;
- 2) kaart koos piirikirjeldusega.

(2) Valla või linnavolikogule antakse arvamuse esitamiseks aega vähemalt 15 kalendripäeva arvates eelnõu valla või linnavolikogule esitamisest. Tähtpäevaks vastamata jätmisel loetakse eelnõu heakskiidetuks. Volikogud annavad eelnõu osas otsuse vormis põhjendatud arvamuse määratud tähtpäevaks ning esitavad need viivitamatult Siseministeriumile.

(3) Siseministerium viib enne haldusterritoriaalse korralduse muutmise määruse eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist elektroonilisi sidevahendeid kasutades ning avalikkust maakonnalehtede ja Siseministeriumi veebilehe kaudu teavitades läbi elanike arvamuse väljaselgitamise kõigis asjaomastes kohaliku omavalitsuse üksustes, välja arvates linnades, mille haldusterritoriaalset korraldust ei muudeta. Arvamuse võib esitada iga vähemalt 18-aastane isik, kelle elukohaks on rahvastikuregistris märgitud asjaomane kohaliku omavalitsuse üksus. Elanike arvamuse väljaselgitamine viiakse läbi kas elektrooniliselt või kirjaliku arvamuse andmisena. Kirjalik arvamus esitatakse Siseministeriumile Siseministeriumi poolt määratud tähtpäevaks.

(4) Siseministeriumil on õigus nõuda kohaliku omavalitsuse üksustelt lisaks käesolevas seaduses sätestatud ülesannetele muude täiendavate toimingute tegemist, anda selgitusi ja väljastada dokumente seoses haldusterritoriaalse korralduse muutmise rakendamiseiga.

§ 5. Volikogu ülesanded

(1) Valla- või linnavolikogude ülesanded haldusterritoriaalse korralduse muutmisel on järgmised:

- 1) teostada hiljemalt 90 päeva enne uue volikogu valimisi koostöös asjaomaste volikogudega kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduses sätestatud valimistoimingud, välja arvatud nimetatud seaduse § 7 lõikes 1 sätestatud otsuse tegemine;
- 2) leppida hiljemalt 90 päeva enne volikogu korralisi valimisi teiste asjaomaste volikogudega kokku uue kohaliku omavalitsuse üksuse põhimääruse ja teiste õigusaktide vajalike muudatuste ettevalmistamine;
- 3) anda § 4 lõikes 1 nimetatud eelnõu osas otsuse vormis põhjendatud arvamus.

(2) Valimisringkonnad moodustavad liituvad kohaliku omavalitsuse üksuse volikogud konsensuslikult, arvestades kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduses sätestatud. Kokkuleppele mitte jõudmisel moodustatakse valla või linna territooriumil üks valimisringkond.

§ 6. Õigusvõime ja õigusjärglus

(1) Uue kohaliku omavalitsuse üksuse õigusvõime tekib alates 2009. a kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päevast või § 2 lõikes 8 sätestatud juhul 2011. a

korraliste valimiste vahelisel perioodil toimuva kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päevast.

(2) Valdade ja linnade liitmise tulemusena uue omavalitsusüksuse moodustamisega lõpetatakse liituvad kohaliku omavalitsuse üksused kui avalik-õiguslikud juriidilised isikud.

(3) Liitunud kohaliku omavalitsuse üksuste kõik hallatavad asutused lähevad liitmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse alluvusse, ametiasustuste (linna- ja vallavalitsused) tegevus lõpetatakse või reorganiseeritakse.

(4) Liitmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksus on kõigi liitunud kohaliku omavalitsuse üksuste õigusjärglane.

§ 7. Õigusaktide kehtestamine ja kehtivus

(1) Liitunud kohaliku omavalitsuse üksuste õigusaktid kehtivad uue moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse õigusaktide kehtestamiseni edasi selle kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil, kus nad ühinemiseni kehtisid.

(2) Uue põhimääruse kehtestamiseni tegutseb kohaliku omavalitsuse üksus põhimääruse järgi, mille kinnitavad kohaliku omavalitsuse üksuste volikogud enne liitmist. Asjaomaste volikogude kinnitatud uue kohaliku omavalitsuse üksuse põhimäärus jõustub valimistulemuste väljakuulutamise päevast arvates. Kui asjaomased volikogud uue kohaliku omavalitsuse üksuse põhimäärust enne valimistulemuste väljakuulutamise päeva ei kinnitanud, kinnitatakse see hiljemalt uue volikogu esimesel istungil.

(3) Liitmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse alluvusse läinud hallatavad asutused tegutsevad kuni uute põhimääruste kehtestamiseni seni kehtinud põhimääruste järgi.

(4) Liitmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava vastuvõtmiseni ja üldplaneeringu kehtestamiseni kehtivad liitunud kohaliku omavalitsuse üksuste arengukavad ja üldplaneeringud nendel territooriumidel, kus nad enne liitmist kehtestati.

(5) Liitmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava vastuvõtmiseni lähtutakse otsustamisel kõigi liitunud kohaliku omavalitsuse üksuste arengukavadest.

§ 8. Rahandus ja eelarve

(1) Vabariigi Valitsuse haldusterritoriaalse korralduse muutmise kohta antud määruse jõustumise päevast alates kuni valimistulemuste väljakuulutamise päevani võivad asjaomased volikogud varalisi kohustusi, mis ei ole kaetud jooksva aasta eelarvega, võtta ainult vastastikuse konsensuse korras ja arvestades valla- ja linnaeelarve seaduse §-s 8¹ sätestatud nõuetega.

(2) Volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevast kuni eelarveaasta lõpuni jätkatakse eraldiseisvalt vastu võetud eelarvete täitmist. Käesoleva seaduse § 2 lõikes 8 sätestatud juhul võib võtta vastu liitmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse uue eelarve.

§ 9. Töötajad ja teenistujad

(1) Liitunud kohaliku omavalitsuse üksuste hallatavate asutuste töötajad lähevad üle liitmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse alluvusse. Töölepingu tingimused, mis üleminevatel töötajatel kehtisid eelmise tööandja juures või tegevuse lõpetanud tööandja juures käesoleva seaduse jõustumise hetkel, on siduvad liitmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksusele kui uuele tööandjale.

(2) Liitunud kohaliku omavalitsuse üksuste ametiasutuste teenistujad, kelle ametikoht, teenistusülesanded ja ametinimetus kohaliku omavalitsuse üksuste liitmise tõttu ei muutu või kelle ametinimetuse muutmisega ei muutu teenistusülesanded, jätkavad teenistust alates haldusterritoriaalse korralduse jõustumisest liitmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse koosseisus, välja arvatud juhul, kui liitmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutuse või -asutuste struktuurist tuleneb teisiti.

§ 10. Vabariigi Valitsuse ettepanekud

(1) Vabariigi Valitsus analüüsib reformi tulemusel moodustuvat haldusterritoriaalset korraldust ja esitab Riigikogule seaduseelnõu riigi maakondliku haldusjaotuse ja maavalitsuste staatuse muutmise kohta, pidades silmas kooskõla käesoleva reformi eesmärkidega. Seaduseelnõu esitatakse Riigikogule koos 2010. aasta riigieelarve seaduse eelnõuga.

(2) Vabariigi Valitsus analüüsib riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste ülesandeid ja teeb vajadusel Riigikogule ettepaneku anda teatud senised riigiasutuste täidetud ülesanded ja vahendid moodustunud uutele kohaliku omavalitsuse üksustele, seades eesmärgiks omavalitsuste eelarvete osakaalu kasvu suhtes riigieelarves sätestatud riigi keskvalitsuse eelarvega. Ettepanek lisatakse 2010. aasta riigieelarve seaduse eelnõusse selle esitamisel Riigikogule.

§ 11. Omavalitsuste jagunemine

Uued moodustunud kohaliku omavalitsuse üksused ei või jaguneda pärast 2009. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimisi kuni 2013. aasta kohaliku omavalitsuse volikogude valimisteni.

§ 12. Rakendussätted

(1) Vabariigi Valitsuse ja ministrite määrused viiakse käesoleva seadusega kooskõlla hiljemalt käesoleva seaduse § 2 lõikes 9 nimetatud haldusterritoriaalse korralduse muudatuse jõustumise päevast.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse alusel algatatud haldusterritoriaalse korralduse muudatus viiakse 2009. aastal lõpule käesolevas seaduses sätestatud korras, välja arvatud juhul, kui esineb § 2 lõikes 8 nimetatud asjaolu. Kohaliku omavalitsuse üksustel, kelle põhjendatud taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks koos nõutava dokumentatsiooniga on esitatud 2009. aastal Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 9 lõike 13 alusel Siseministeeriumile, on õigus taotleda kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud ühinemistoetust.

§ 13. Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse muutmine

Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduses (RT I 1995, 29, 356; 2006, 14, 111) tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 7 lõikest 4 jäetakse välja teine lause;
- 2) paragrahvi 7 lõikest 6 jäetakse välja sõnad „...”, välja arvatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise puhul, millega seotud kulude katteks eraldatakse riigieelarvest toetust kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse alusel“;
- 3) paragrahvi 9¹ lõige 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 14. Seaduse kehtetuks tunnistamine

Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seadus (RT I 2004, 56, 399; 2008, 51, 285) tunnistatakse kehtetuks alates 2009. aastal toimunud kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päevale järgnevast päevast.

§ 15. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub järgmisel päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

(2) Käesoleva seaduse § 13 jõustub 2009. aastal toimunud kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päevale järgnevast päevast.

Tallinnas „...“ 2009. a

Ene Ergma
Riigikogu esimees

Algatanud Vabariigi Valitsus

.....2009. a nr